

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 261/2019
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Δ΄

Συνεδρίαση της 18^{ης} -12-2019

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Αικατερίνη Γρηγορίου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Παναγιώτης Παππάς, Στέργιος Κίκας, Αθανάσιος Θεοχάρης, Δημήτριος Κατωπόδης, Μιχαήλ Τζουβάρας, Ευτυχία Κασομένου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Νικόλαος Δημητρακόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ.830/ΑΔ.4896/Σ.1233/04-10-2019 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, της Διεύθυνσης Αεροπορικής Υποστήριξης – Κλάδος Γ΄, της Διεύθυνσης Οικονομικού (Γ3), του Τμήματος 3.

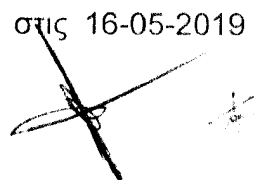
Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται αν υφίσταται δυνατότητα καταβολής, απευθείας από την Πολεμική Αεροπορία, στο πλαίσιο υλοποίησης σχετικής εκτελεστικής σύμβασης και της τροποποίησής της με την εταιρεία "Ο...Α.Ε.", των αποδοχών και των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων στην εταιρεία αυτή και απασχολουμένων με την καθαριότητα του 251 ΓΝΑ, σε εφαρμογή του άρθρου 68 παρ. 5 του ν. 3863/2010, όπως ισχύει, λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια του ΥΠ.ΕΘ.Α. ως τρίτου, η οποία επιβλήθηκε από τη Δ.Ο.Υ. Κέντρου Μεγάλων Επιχειρήσεων για λογαριασμό της παραπάνω εταιρείας, λόγω οφειλών της προς το Δημόσιο, καθώς και (την ύπαρξη) σύμβασης ενεχυρίασης της τράπεζας "Ε..." για το σύνολο του τιμήματος της εκτελεστικής σύμβασης.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ. 830/ΑΔ.4896/Σ.1233/04-10-2019 και στο Παράρτημα «Α» αυτού της ερωτώσας Υπηρεσίας, καθώς και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με τη διακήρυξη με αριθμό 39/95 και σε εφαρμογή, μεταξύ άλλων, των διατάξεων των ν. 3863/2010, ν.4270/2014, π.δ.60/2007 και π.δ.118/2007 προκηρύχθηκε ηλεκτρονικός ανοιχτός, μειοδοτικός, επαναληπτικός διαγωνισμός για την ανάδειξη συνεργείου "Καθαρισμού χώρων – υαλοπινάκων 251ΓΝΑ, Κέντρου Αεροπορικής Ιατρικής (ΚΑΙ) και Ανωτάτης Υγειονομικής Επιτροπής (ΑΑΥΕ)", με βάση την οποία συνάφθηκε στις 09-03-2017 η συμφωνία-πλαίσιο με αριθμό 54/16 μεταξύ της Υπηρεσίας Προμηθειών (ΥΠ/ΠΑ) και των εταιρειών "Ο...Α.Ε." και "Ε...Α.Ε.", με προβλεπόμενη χρονική διάρκεια τέσσερα (4) έτη και ολικό (τετραετές) τίμημα, χωρίς ΦΠΑ, όσον αφορά την εταιρεία "Ο...Α.Ε.", 6.960.000 ευρώ.
2. Με την από 10-05-2018 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (Υ.ΕΘ.Α.), κατόπιν αποδοχής της σχετικής από 19-01-2018 εισήγησης της Επιτροπής διενέργειας μίνι διαγωνισμού (Call off), κατακυρώθηκαν τα αποτελέσματα του 1^{ου} μίνι διαγωνισμού στο μειοδότη "Ο...Α.Ε.", για χρονική διάρκεια δώδεκα (12) μηνών και συνολική προϋπολογισθείσα αξία 2.144.208 ευρώ με ΦΠΑ, δηλαδή 1.729.200 ευρώ χωρίς ΦΠΑ και, σε εκτέλεση της απόφασης αυτής, υπεγράφη στις 01-08-2018 με ανάδοχο την ίδια εταιρεία "Ο...Α.Ε." η (1^η εκτελεστική) σύμβαση με αριθμό 24/18, για χρονική διάρκεια ένα (1) έτος, με έναρξη ισχύος το χρόνο υπογραφής της, δηλαδή από 01-08-2018 μέχρι και 31-07-2019 και συνολική (ετήσια) αξία του έργου 2.143.351,20 ευρώ με ΦΠΑ, δηλαδή 1.728.509,01 ευρώ χωρίς ΦΠΑ.
3. Με την από 04-03-2019 απόφαση του Υ.ΕΘ.Α., μετά την αποδοχή της σχετικής από 31-10-2018 γνωμοδότησης της αρμόδιας επιτροπής ΥΠ/ΠΑ, εγκρίθηκε η τροποποίηση της συμφωνίας-πλαίσιο και της 1^{ης} εκτελεστικής σύμβασης, όσον αφορά τα δικαιολογητικά πληρωμής, που προβλέπονταν στα άρθρα 5 και 9 αντίστοιχα, και διευκρινίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι η Υπηρεσία δεν ευθύνεται για καθυστέρηση πληρωμής του αναδόχου, όταν η καθυστέρηση οφείλεται σε υπαιτιότητά του.
4. Σε εκτέλεση της απόφασης αυτής υπεγράφη στις 14-05-2019 η πρώτη (1^η) τροποποίηση της σύμβασης με αριθμό 24/18 και στις 16-05-2019 η πρώτη (1^η)

τροποποίηση της συμφωνίας – πλαίσιο με αριθμό 54/16 από τα ίδια αντισυμβαλλόμενα μέρη, ενώ το από 27-2-2019 αίτημα της εταιρείας “Ο...Α.Ε.”, για την υποκατάστασή της από άλλο οικονομικό φορέα, στον οποίο, εισφέρθηκε και μεταβιβάστηκε ο σχετικός κλάδος στο πλαίσιο εταιρικής αναδιάρθρωσης, απορρίφθηκε με την από 21-06-2019 απόφαση του Υ.ΕΘ.Α., με την οποία έγινε αποδεκτή η από 12-04-2019 γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής της ΥΠ/ΠΑ.

5. Με το έγγραφο του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Κέντρου Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων (Κ.Ε.Μ.Ε.Π.) με αριθμό πρωτ. 4562/05-03-2019 επιβλήθηκε αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια του ΥΠ.ΕΘ.Α. ως τρίτου, για οφειλές της εταιρείας “Ο...Α.Ε.” προς το Δημόσιο συνολικού ποσού 5.564.378,75 ευρώ, για “...όσα οφείλετε ή μέλλετε να οφείλετε λόγω συναλλαγών...” με την προαναφερόμενη εταιρεία. Επακολούθησε η δήλωση του εκπροσώπου του Δημοσίου (251ΓΝΑ) ως τρίτου με αριθμό πρωτ.Λ3986/23-05-2019, ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αθηνών, με επίκληση της εφαρμογής των άρθρων 985 του ΚΠολΔ και 145 του ν. 4270/2014, με την οποία δηλώθηκε ότι: “1. Δηλώνεται ότι βρίσκεται σε ισχύ η υπ’ αριθμ. 24/18 Πρώτη Εκτελεστική Σύμβαση (Συμφωνία Πλαίσιο 54/16) μεταξύ συνολικού ποσού....., η οποία υπογράφηκε 01-08-18, χρονικής διάρκειας 12 μηνών, με μηνιαία αξία του συμβατικού τιμήματος ποσού 178.612,60€. 2. Μέχρι σήμερα έχουν εξοφληθεί όσα τιμολόγια έχουν προκύψει από την ανωτέρω σύμβαση μέχρι και τον μήνα Νοέμβριο 2018. Αντίστοιχα, βρίσκονται προς εξόφληση τα τιμολόγια μηνών Δεκεμβρίου 2018, Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου 2019, για τα οποία επίκειται η εξόφλησή τους, εφόσον η εταιρεία “Ο...Α.Ε.” προσκομίσει τα απαραίτητα για την πληρωμή δικαιολογητικά.”.

6. Με το από 15-07-2019 έγγραφο του 251 ΓΝΑ προς την ερωτώσα Υπηρεσία υποβλήθηκαν πρωτόκολλα παραλαβής και καλής εκτέλεσης της σύμβασης για τους μήνες Ιανουάριο μέχρι και Μάϊο 2019, από τα οποία προέκυψε η καλή παροχή των υπηρεσιών αλλά και η παραβίαση του άρθρου 5 της σύμβασης κατά τη διαδικασία παραλαβής (έλλειψη συγκεκριμένων δικαιολογητικών). Επίσης, διαπιστώθηκε μη εκτέλεση των προβλεπόμενων καθηκόντων από το προσωπικό της εταιρείας για κάποιες ημέρες του μήνα Ιουλίου (πέραν της 12-07-2019), για τις οποίες θα ακολουθούσε νεότερη αναφορά.

7. Με την από 19-07-2019 επιστολή προς το 251ΓΝΑ, η παραπάνω εταιρεία αποδέχθηκε την ολοσχερή εξόφληση (από το Δημόσιο) των κάθε είδους

δεδουλευμένων αποδοχών και ασφαλιστικών εισφορών του παραπάνω προσωπικού της, σε εφαρμογή του άρθρου 68 παρ. 5 εδ. β του ν. 3863/2010.

8. Τα σχετικά με τις παραβάσεις των συμβατικών υποχρεώσεων του αντισυμβαλλόμενου οικονομικού φορέα ζητήματα καταγράφηκαν στο από 01-08-2019 πρακτικό συνάντησης της επιτροπής της ΥΠ/ΠΑ με τους εκπροσώπους του, μεταξύ δε αυτών, ο μεν εκπρόσωπος του 251ΓΝΑ αναφέρθηκε στη μη πλήρη ανάληψη των καθηκόντων του προσωπικού καθαριότητας στις 12, 13 και 14 Ιουλίου 2019, ο δε εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα ανέφερε ότι η μισθοδοσία των εργαζομένων πραγματοποιήθηκε κανονικά μέχρι το μήνα Μάρτιο 2019.

9. Με το από 23-08-2019 έγγραφο του 251ΓΝΑ προς την ΥΠ/ΠΑ υποβλήθηκε το από 31-07-2019 πρωτόκολλο παραλαβής και καλής εκτέλεσης της σύμβασης για το μήνα Ιούνιο 2019, με το οποίο διαπιστώθηκε η καλή παροχή των υπηρεσιών αλλά και η παραβίαση του άρθρου 5 της σύμβασης κατά τη διαδικασία παραλαβής (έλλειψη συγκεκριμένων δικαιολογητικών) και βεβαιώθηκε ότι ο ανάδοχος του έργου ενημερώθηκε για τις παραλείψεις του.

10. Στο από 29-08-2019 έγγραφο του 251ΓΝΑ προς τη ΔΑΥ/Γ3 (ερωτώσα Υπηρεσία) γίνεται αναφορά στις – μέχρι τότε – δεκαεπτά (17) αιτήσεις εργαζομένων, ως προσωπικό καθαριότητας του αναδόχου, προς την Υπηρεσία, με τις οποίες ενημέρωναν ότι έχουν προβεί σε καταγγελία κατά της εταιρείας προς την Επιθεώρηση Εργασίας και ζητούσαν την απόδοση των αναλογουσών, σε καθένα από αυτούς, δεδουλευμένων αποδοχών. Την ίδια ημέρα (29-08-2019) η εταιρεία "Ο...Α.Ε." απέστειλε επιστολή προς το 251ΓΝΑ, η οποία, στη συνέχεια, διαβιβάστηκε με το από 06-09-2019 έγγραφο στη ΔΑΥ/Γ3, με την οποία επαναλάμβανε (βλ. παράγραφο 7) ότι δεν θα είχε αντίρρηση για την εφαρμογή του άρθρου 68 παρ. 5 εδ. β του ν. 3863/2010.

11. Με το από 06-09-2019 έγγραφο του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ), κατόπιν ελέγχου που διενεργήθηκε στις 06-05-2019, διαπιστώθηκε παράβαση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, με συνέπεια την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, με την από 05-08-2019 πράξη επιβολής προστίμου, συνολικού ποσού 30.001 ευρώ σε βάρος της εταιρείας "Ο...Α.Ε.". Ειδικότερα διαπιστώθηκαν οφειλές δεδουλευμένων αποδοχών στους εργαζόμενους της επιχείρησης στο 251ΓΝΑ, για τα χρονικά διαστήματα των μηνών Φεβρουαρίου, Μαρτίου, Απριλίου 2019, συμπεριλαμβανομένου και του δώρου του Πάσχα 2019.

12. Κατόπιν αυτών, η ΔΑΥ/Γ3, με το από 12-09-2019 έγγραφο προς το 251ΓΝΑ, του υπέδειξε να προβεί σε άμεση ενημέρωση του ΣΕΠΕ και του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (ΕΦΚΑ) για τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Σύμφωνα δε με την εκτίμηση που διατυπώνεται στην παράγραφο 20 του Παραρτήματος «Α» του ερωτήματος, το οποίο υπογράφεται από το Διοικητή της Διεύθυνσης Αεροπορικής Υποστήριξης-Κλάδος Γ', της Διεύθυνσης Οικονομικού (Γ3), του Τμήματος 3, Υποπτήραρχο Α.Σ., δεν αναμένεται η άμεση διευθέτηση των απορρεουσών από την εκτέλεση της σύμβασης οικονομικών εκκρεμοτήτων, ούτε η εξόφληση των μηνών Ιανουαρίου μέχρι και Ιουνίου 2019, καθόσον ο ανάδοχος δεν έχει προσκομίσει το σύνολο των προβλεπόμενων από το άρθρο 5 της σύμβασης δικαιολογητικών πληρωμής. Επίσης, διατυπώνεται η θέση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 68 παρ. 5 του ν. 3863/2010, σχετικά με την καταβολή από την αναθέτουσα αρχή των αποδοχών και των αναλογουσών ασφαλιστικών εισφορών του εργαζόμενου προσωπικού της εταιρείας "Ο...Α.Ε."

13. Ωστόσο, ο προβαλλόμενος με το ερώτημα προβληματισμός συνίσταται στο ότι το συμβατικό τίμημα έχει κατασχεθεί αναγκαστικά από το Δημόσιο, στο οποίο, σύμφωνα με το παραπάνω Παράρτημα «Α», πρέπει το τίμημα αυτό να αποδοθεί (βλ. παράγραφο 5). Επιπρόσθετα, στο εξεταζόμενο ερώτημα τίθεται ως δεδομένο ότι υπάρχει, δηλαδή ότι είναι σε ισχύ, η από 12-09-2018 "σύμβαση ενεχυριάσεως – εκχωρήσεως απαιτήσεων", μεταξύ της τράπεζας "Ε...Α.Ε." και της εταιρείας "Ο...Α.Ε.", η οποία διέπεται από την ελληνική νομοθεσία και, ιδίως, από τις διατάξεις του ν.δ. της 17-07/13-08-1923 (άρθρο 7), η οποία, σύμφωνα με το από 12-09-2018 έγγραφο της Τράπεζας, αναγγέλθηκε στη Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Πειραιά, στη Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών και στην αρμόδια για την πληρωμή υπηρεσία του 251ΓΝΑ και με την οποία το τελευταίο καλείται να καταβάλει στην τράπεζα αυτή το ποσό των 1.728.509,01 ευρώ ή οποιοδήποτε άλλο, με αιτία καταβολής τις παραπάνω συμβάσεις (εκτελεστική και σύμβαση-πλαίσιο). Κατά δε το άρθρο 3 παρ. 3.01 της σύμβασης ενεχυρίασης – εκχώρησης απαιτήσεων «... η Τράπεζα δικαιούται...να εισπράττει μόνη, χωρίς οποιαδήποτε άλλη διατύπωση και χωρίς τη μεσολάβηση του Ενεχυράζοντος/Εκχωρητή, τις λόγω ενεχύρου απαιτήσεις, και να φέρει το προϊόν αυτών, μετά την αφαίρεση των εξόδων οποιασδήποτε φύσεως, σε πίστωση του λογαριασμού οποιασδήποτε από τις Ασφαλιζόμενες Απαιτήσεις, κατά την ελεύθερη κρίση της».

14. Με το έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ. 830/ΑΔ.5584/Σ.1452/18-09-2019, η ερωτώσα υπηρεσία, απαντώντας στο έγγραφο με αριθμό πρωτ. 218-3680/Ερ.11/19/23-10-2019 του Γραφείου Νομικού Συμβούλου ΥΕΘΑ, με το οποίο ζητήθηκαν διευκρινίσεις εκθέτει ότι: Α. Η μισθοδοσία και οι ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων στην εταιρεία "Ο...Α.Ε." που παραμένουν σε εκκρεμότητα, μετά από συνεκτίμηση των διαθέσιμων στοιχείων, αφορούν στους μήνες Φεβρουάριο, μέχρι και Ιούλιο 2019, συμπεριλαμβανομένου του δώρου του Πάσχα και του επιδόματος αδείας. Β. Το παραπάνω κατασχετήριο (βλ. παράγραφο 5) της Δ.Ο.Υ. Κ.Ε.Μ.Ε.Π. προκύπτει ότι επιδόθηκε μόνο στο ΥΠ.ΕΘ.Α. Γ. Μέχρι τη σύνταξη του απαντητικού αυτού εγγράφου δεν είναι σε γνώση της Διοίκησης ή του 251ΓΝΑ η άσκηση ανακοπής κατά της από 23-05-2019 δήλωσης τρίτου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 34 του ν.δ. 356/1974. Επίσης, με το ίδιο έγγραφο η ερωτώσα Υπηρεσία αναφέρει ότι η εταιρεία "Ο...Α.Ε." άσκησε την από 06-05-2019 αίτηση αναστολής ενώπιον του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, το οποίο την έκανε προσωρινά αποδεκτή, μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αίτησης αναστολής και ανέστειλε την εκτέλεση των ταμειακών βεβαιώσεων που απετέλεσαν τον εκτελεστό τίτλο είσπραξης τους από τη Δ.Ο.Υ. Κ.Ε.Μ.Ε.Π. Κατόπιν δε τηλεφωνικής επικοινωνίας του 251ΓΝΑ με αρμόδια υπάλληλο της Δ.Ο.Υ. αυτής, αναφέρθηκε ότι εκδόθηκε η απορριπτική της αίτησης (αναστολής) απόφαση του παραπάνω Δικαστηρίου, με αριθμό 702/2019, με αποτέλεσμα το κατασχετήριο να είναι σε ισχύ. Επιπλέον, εκτίθεται ότι το 251ΓΝΑ, με σχετικό έγγραφό του, γνωστοποίησε στο ΣΕΠΕ και στον ΕΦΚΑ την υφιστάμενη κατάσταση και τα προβλήματα που ανέκυψαν από την εκτέλεση της 1^{ης} εκτελεστικής σύμβασης.

Νομοθετικό πλαίσιο

15. Στο άρθρο 68 παρ. 1, 3, 5 (αρχικά 4) και 7 (αρχικά 6) του ν. 3863/2010 «Νέο ασφαλιστικό σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις» (Α'115), όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 22 παρ. 1, 3, 4 και 5 αντίστοιχα του ν. 4144/2013 (Α'88), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 68

Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών

1. Η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή, δηλαδή το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες διατάξεις, η οποία (αρχή) αναθέτει απευθείας ή προκηρύσσει διαγωνισμό για

την ανάθεση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού η/και φύλαξης, υποχρεούται να ζητά από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού η/και φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους εκτός των άλλων, τα εξής:

- α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο.
- β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας.
- γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι.
- δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων.
- ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά.
- στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων.

Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθετως, υποχρεούνται να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι.

2...3. Στη σύμβαση που συνάπτει η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή με τους εργολάβους περιλαμβάνονται τα στοιχεία α έως στ της πρώτης παραγράφου, καθώς και ειδικός όρος για την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου. Όταν δεν αναγράφονται τα ανωτέρω στοιχεία και όροι, η σύμβαση είναι άκυρη και απορρίπτεται η δαπάνη πληρωμής...

4...5. Όταν οι υπηρεσίες ή οι επιτροπές παρακολούθησης καλής εκτέλεσης του έργου του αποδέκτη των υπηρεσιών διαπιστώνουν παραβάσεις των όρων του παρόντος άρθρου κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, η σύμβαση καταγγέλλεται από την αναθέτουσα αρχή. Όταν οι παραβάσεις διαπιστώνονται κατά την παραλαβή του έργου, τα δικαιώματα που απορρέουν από τη σύμβαση δεν ικανοποιούνται, καταβάλλονται, όμως από τον αποδέκτη των υπηρεσιών οι αποδοχές στους εργαζομένους και αποδίδονται οι ασφαλιστικές τους εισφορές

6...7. Όταν οι ελεγκτικοί μηχανισμοί του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ διαπιστώνουν παραβάσεις που αφορούν την αδήλωτη εργασία,

την παράνομη απασχόληση αλλοδαπών ή παραβάσεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας, ενημερώνουν εγγράφως την αναθέτουσα αρχή. Επίσης, ενημερώνουν εγγράφως την αναθέτουσα αρχή για τις πράξεις επιβολής προστίμου που αφορούν τις ανωτέρω διαπιστωθείσες παραβάσεις. Η πράξη επιβολής προστίμου στον εργολάβο για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται από τις κείμενες διατάξεις ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας για δεύτερη φορά κατά τη διάρκεια λειτουργίας της σύμβασης οδηγεί υποχρεωτικά στην καταγγελία της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή και στην κήρυξη του εργολάβου έκπτωτου.»

16. Στο άρθρο 145 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α'143), ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 145

Κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου και εκχώρηση

1. Η κατάσχεση χρηματικής απαίτησης εις χείρας του Δημοσίου, ως τρίτου, γίνεται, τηρουμένων και των λοιπών όρων και προϋποθέσεων, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, με κοινοποίηση του κατασχετηρίου σωρευτικά:

α. στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία ή στην οικεία χρηματική διαχείριση,

β. στις αρμόδιες, για τη φορολογία εισοδήματος τόσο του καθ' ου η κατάσχεση, όσο και του κατάσχοντος, Δ.Ο.Υ.

2. Στο κατασχετήριο εις χείρας του Δημοσίου, πρέπει αναγκαία να αναφέρεται σαφώς η ακριβής αιτία της οφειλής του Δημοσίου, το πρόσωπο του δικαιούχου της σχετικής απαίτησης με την ακριβή διεύθυνσή του και το ποσό αυτής, καθώς και ο αριθμός φορολογικού μητρώου τόσο του κατάσχοντος, όσο και του καθ' ου η κατάσχεση.

3. α. Η κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου ολοκληρώνεται μόνο από την ημερομηνία κοινοποίησης του κατασχετηρίου στην, κατά την παράγραφο 1, αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, η οποία όμως, για να είναι έγκυρη, πρέπει αφενός μεν να γίνει χρονικά τελευταία από τις αναφερόμενες στην ίδια παράγραφο λοιπές κοινοποιήσεις και αφετέρου να συνοδεύεται από νόμιμα από αρμόδιο δικαστικό επιμελητή επικυρωμένα αντίγραφα των επιδοτηρίων όλων των κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου αναγκαίων προηγούμενων εγκύρων επιδόσεων του κατασχετηρίου αυτού στις ανωτέρω Δ.Ο.Υ., χωρίς να απαιτείται πρόσθετη κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον Υπουργό

Οικονομικών (άρθρο 5 του διατάγματος της 26.6/10.7.1944 «Περί Κώδικος των Νόμων περί Δικών του Δημοσίου»).

β. Η προθεσμία υποβολής της, κατ' άρθρο 985 παραγράφου 1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δήλωσης του Δημοσίου, ως τρίτου, είναι τριάντα (30) ημέρες και αρχίζει από την επομένη της επίδοσης του κατασχετηρίου στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, ο προϊστάμενος της οποίας είναι αρμόδιος για την υποβολή της ανωτέρω δηλώσεως στη γραμματεία του ειρηνοδικείου του τόπου όπου εδρεύει η υπηρεσία.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται ανάλογα και επί αναγγελίας εκχώρησης απαίτησης κατά του Δημοσίου. Η αναγγελία τέτοιας εκχώρησης πρέπει, επί ποινή ακυρότητας αυτής, να καταχωρίζεται στο κάτω μέρος του νόμιμα συντεταγμένου πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου του εκχωρητηρίου εγγράφου.

5. Η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επάγεται την ακυρότητα της εις χείρας του Δημοσίου κατάσχεσης ή της προς αυτό αναγγελίας εκχώρησης απαίτησης, λαμβανομένων υπόψη υπό των δικαστηρίων και αυτεπάγγελα. Επί άκυρης εις χείρας του κατάσχεσης, το Δημόσιο δεν υποχρεούται σε καμία δήλωση.»

17. Στις διατάξεις του άρθρου 985 του π.δ. 503/1985 «Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας»(Α'182), όπως ισχύουν, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 985

1.Μέσα σε οκτώ (8) ημέρες αφότου του επιδοθεί το κατασχετήριο, ο τρίτος οφείλει να δηλώσει αν υπάρχει η απαίτηση που κατασχέθηκε, αν έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα και αν επιβλήθηκε στα χέρια του άλλη κατάσχεση και συνάμα να αναφέρει ποιος την επέβαλε και για ποιο ποσό. Όταν η κατάσχεση επιβάλλεται στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος, αυτό θα πρέπει να δηλώσει, αν υφίσταται στα χέρια του ακατάσχετη απαίτηση κατά την έννοια του άρθρου 982 παράγραφος 2 στοιχ. γ' και δ'.

2.Η δήλωση της παρ.1 γίνεται προφορικά στη γραμματεία του ειρηνοδικείου του τόπου της κατοικίας εκείνου που δηλώνει και συντάσσεται σχετική έκθεση.

3.Η παράλειψη της δήλωσης εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση. Αν η δήλωση παραλειφθεί ή είναι ανακριβής, ο τρίτος ευθύνεται να αποζημιώσει αυτόν που επέβαλε την κατάσχεση.»

18.Στα άρθρα 30 παρ. 1, 2 και 3, 32 παρ. 1, 33 και 34 του ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος εισπράξεως δημοσίων εσόδων» (Α'90), όπως το άρθρο 33

αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 76 του ν. 4607/2019 (Α'65), ορίζονται τα εξής:

« Γ' ΚΑΤΑΣΧΕΣΙΣ ΚΙΝΗΤΩΝ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΟΥ

Κατάσχεσις εις χείρας τρίτων

Άρθρον 30.

1. Η Κατάσχεσις εις χείρας τρίτων των εις χείρας αυτών ευρισκομένων χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτου του Δημοσίου ή των οφειλομένων εν γένει προς αυτό, ενεργείται υπό του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου διά κατασχετηρίου εγγράφου μη κοινοποιουμένου εις τον οφειλέτην, περιέχοντος δε: α)....β)....γ)....και δ)....

2. Διά του κατασχετηρίου εγγράφου προσκαλείται ο τρίτος όπως τα μεν υπ' αυτού εις τον οφειλέτην του Δημοσίου οφειλόμενα χρήματα, καταθέση εντός οκτώ ημερών εις το Δημόσιον Ταμείον,...

3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται ούτος να αποδώση προς τον οφειλέτην του Δημοσίου τα κατασχεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμψηφίση προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρας της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικά εκχωρήσεως.

Δήλωσις τρίτου

Άρθρον 32.

1. Εάν ο τρίτος ουδέν οφείλει ή δεν οφείλει όλα τα αναφερόμενα εις το κατασχετήριον έγγραφον του Δημοσίου Ταμείου χρήματα ως και άλλα πράγματα ή δεν υποχρεούται εις την άμεσον απόδοσιν αυτών, ένεκα των υφισταμένων μεταξύ αυτού και του οφειλέτου συμφωνιών ή εξ άλλου νομίμου λόγου, ο τρίτος οφείλει να δηλώση τούτο εντός οκτώ ημερών από της επιδόσεως του κατασχετηρίου...

Η δήλωσις γίνεται εγγράφως δι' αναφοράς επιδιδομένης διά του δικαστικού κλητήρος εις τον εκδόντα το κατασχετήριον έγγραφον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου ή προφορικώς ενώπιον του Ειρηνοδίκου της κατοικίας του ή διαμονής του, όστις συντάσσει έκθεσιν εφ' απλού χάρτου ην αποστέλλει εκ τον Διευθυντήν του Δημοσίου Ταμείου εντός 24 ωρών.

Άρθρον 33

Εάν ο τρίτος δεν προβεί σε δήλωση ή προβεί εκπρόθεσμα ή χωρίς την τήρηση του τύπου που προβλέπεται... καθίσταται οφειλέτης του Δημοσίου για ό,τι οφείλει ή μέλλεται να οφείλει στον καθ' ού η κατάσχεση, εφόσον αυτό προκύπτει από τα

εκάστοτε πρόσφορα διαθέσιμα ηλεκτρονικά μέσα της Φορολογικής Διοίκησης, άλλως για το σύνολο της απαίτησης για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση. Σε κάθε περίπτωση ο τρίτος δύναται να αποδείξει και ενώπιον της αρμόδιας για την επιδίωξη της είσπραξης της οφειλής υπηρεσίας ότι δεν οφείλει στον καθ' ού η κατάσχεση ή ότι η οφειλή του είναι μικρότερη από την απαίτηση του Δημοσίου, οπότε απαλλάσσεται ή ευθύνεται μέχρι του ύψους της οφειλής του κατά περίπτωση. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζονται η διαδικασία, τα αρμόδια όργανα και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την απόδειξη από τον τρίτο προς τη Φορολογική Διοίκηση της ύπαρξης ή μη έννομης σχέσης με τον οφειλέτη του Δημοσίου κατά τον χρόνο επιβολής της κατάσχεσης, καθώς και του ύψους της οφειλής του.

Ανακοπή κατά δηλώσεως τρίτου

Άρθρον 34

Ανακοπήν κατά της δηλώσεως ασκεί ο Διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου, εντός μηνός από της κοινοποιήσεως της δηλώσεως ή από της περιελεύσεως αυτώ της εκθέσεως της ενώπιον του Ειρηνοδίκου γενομένης δηλώσεως. Η Ανακοπή εισάγεται και εκδικάζεται κατά τα εν άρθρω 986 του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας οριζόμενα.»

19. Στα άρθρα 1209, 1210, 1252, 1253, 1254 και 1256 του π.δ. 456/1984 «Αστικός Κώδικας και Εισαγωγικός του νόμος» (Α' 164), ορίζονται τα εξής:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Ενέχυρο

Άρθρο 1209

Έννοια

Σε ξένο κινητό πράγμα μπορεί να συσταθεί εμπράγματο δικαίωμα ενεχύρου για την εξασφάλιση απαίτησης με την προνομιακή ικανοποίηση του δανειστή από το πράγμα.

Άρθρο 1210

Υπαρξη απαίτησης

Το ενέχυρο αποτελεί παρεπόμενο δικαίωμα συνιστάται και υπέρ απαίτησης μελλοντικής ή υπό αίρεση.

Άρθρο 1252

Είσπραξη της απαίτησης που έχει ενεχυραστεί

Εφόσον το ασφαλιζόμενο χρέος δεν έληξε, ο ενεχυρούχος δανειστής έχει δικαίωμα να εισπράξει μόνος την ενεχυρασμένη απαίτηση, αν δεν είναι χρηματική. Από την είσπραξη ο δανειστής έχει ενέχυρο σε πράγμα του ενεχυραστή.

Άρθρο 1253

Στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου, αν η ενεχυρασμένη απαίτηση είναι χρηματική, την είσπραξη έχουν δικαίωμα και υποχρέωση να κάνουν από κοινού ο ενεχυρούχος δανειστής και ο ενεχυραστής. Αντί για είσπραξη ή μετά από αυτήν έχει δικαίωμα καθένας απ' αυτούς να απαιτήσει την ασφαλή και έντοκη τοποθέτηση των χρημάτων με την επιφύλαξη του δικαιώματος του ενεχύρου. Το είδος της τοποθέτησης ορίζει ο ενεχυραστής.

Άρθρο 1254

Όταν λήγει το ασφαλιζόμενο χρέος, αν η ενεχυρασμένη απαίτηση δεν είναι χρηματική, ο ενεχυρούχος δανειστής την εισπράττει μόνος και επέρχονται οι συνέπειες της ενεχύρασης πράγματος του ενεχυριστή. Αν η ενεχυρασμένη απαίτηση είναι χρηματική, έχει δικαίωμα επίσης ο δανειστής να την εισπράξει αλλά μόνο κατά το ποσόν που απαιτείται για την ικανοποίησή του. Αντί για τέτοια είσπραξη έχει δικαίωμα να απαιτήσει να του εκχωρηθεί η απαίτηση αντικαταβολής. Δεν δικαιούται σε άλλη διάθεση της ενεχυρασμένης απαίτησης.

Άρθρο 1256

Στην ενεχύραση δικαιώματος εφαρμόζονται κατά τα λοιπά αναλόγως οι διατάξεις για την ενεχύραση πράγματος.»

20.Τέλος, στα άρθρα 35, 36 παρ.1 και 2, 39, 40 παρ.1, 44 και 47 του ν.δ. της 17-07/13-08-1923 «Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», (Α'224), ορίζεται ότι:

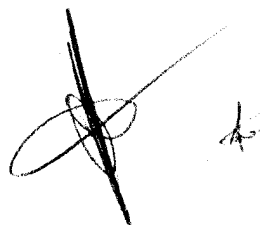
«Άρθρον 35

Αι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται, οσάκις η εταιρεία (πιστώτρια) λαμβάνει ενέχυρον κινητόν πράγμα ή απαίτησιν α) λόγω δανείου, είτε απλού, είτε επ' ανοικτώ λογαριασμού, β) λόγω εξασφάλισεως προγενεστέρας απαιτήσεως αυτής.

Άρθρον 36

1.Προς σύστασιν του ενεχύρου απαιτείται σύμβασις ενεχυριάσεως και παράδοσις του ενεχυριαζομένου πράγματος.

2.Η σύμβασις ενεχυριάσεως καταρτίζεται, είτε δια συμβολαιογραφικού, είτε δι' ιδιωτικού εις απλούν εγγράφου.

Άρθρον 39

1.Εάν αντικείμενον της ενεχυριάσεως είναι απαιτήσεις αγοραστική του οφειλέτου κατά τρίτου, η ενεχυρίασις συνεπάγεται εκχώρησιν της απαιτήσεως υπό του οφειλέτου προς την πιστώτριαν.

2.Αντίγραφον της συμβάσεως ενεχυριάσεως επιδίδεται τω τρίτω.

3.Από της επιδόσεως θεωρείται η πιστώτρια, ως νεμομένη την απαίτησιν.

Άρθρον 40

1.Εάν το δάνειον κατέστη, απαιτητόν οπωσδήποτε, δικαιούται η πιστώτρια να προβή εις αναγκαστικήν εκτέλεσιν, αρχομένην δι' επιδόσεως επιταγής προς πληρωμήν.

Άρθρον 44

Εάν αντικείμενον της ενεχυριάσεως είναι απαιτήσεις, η πιστώτρια δικαιούται, ίνα εισπράξη την απαίτησιν, ως εκδοχέυς, το δε μετά την εξόφλησιν υπόλοιπον αποδίδει τω οφειλέτη.

Άρθρον 47

1.Αι διατάξεις των προηγουμένων άρθρων του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται επί δανείου (πιστώσεως) επ' ανοικτώ λογαριασμού.

2.Τούτον κλείει η πιστώτρια, όταν θελήση.

3.Κάτωθι της επιταγής προς πληρωμήν αναγράφει η πιστώτρια απόσπασμα των βιβλίων αυτής, εμφανίζον την κίνησιν του λογαριασμού και το χρεωστικόν υπόλοιπον.

4. Ο οφειλέτης δικαιούται να αμφισβητήση τον λογαριασμόν, αλλ' η τοιαύτη αμφισβήτησις δεν αναστέλλει την εκτέλεσιν ούτε ακυροί την κατακύρωσιν.»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

21. Σύμφωνα με την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, κατά την έννοια των ρυθμίσεων του άρθρου 68 παρ. 5 του ν.3863/2010, όπως ισχύει, όταν διαπιστώνονται παραβάσεις του άρθρου αυτού (παράγραφοι 1α-στ και 3) κατά την παραλαβή του έργου από την αναθέτουσα αρχή κι όχι από τις υπηρεσίες ή τις επιτροπές παρακολούθησης καλής εκτέλεσης του αποδέκτη των υπηρεσιών κατά την διάρκεια της υλοποίησής του, καταβάλλονται από τον αποδέκτη των υπηρεσιών, δηλαδή την αναθέτουσα αρχή, οι αποδοχές στους εργαζόμενους και

αποδίδονται οι ασφαλιστικές τους εισφορές, και, συνεπώς, τα δικαιώματα του αναδόχου που απορρέουν από τη σύμβαση δεν ικανοποιούνται. Προϋποθέσεις για την κατά προαναφερόμενα καταβολή των αποδοχών συνιστούν: α) Η παραλαβή του έργου (ή αντίστοιχου μέρους του) κατά τη λήξη του συμβατικού χρόνου, και β) η έγγραφη ενημέρωση των ελεγκτικών μηχανισμών του ΣΕΠΕ και του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (ΕΦΚΑ), σχετικά με τη διαπίστωση παραβάσεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και για την έκδοση πράξεων επιβολής προστίμου ένεκα αυτών (Δ.Ε.Θεσ/κης Α139/2018, Μ.Π.Θεσ/κης 9591/2016).

22. Στην αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού, υπό το άρθρο 68, αναφέρεται ότι, με την παρούσα διάταξη θεσπίζεται μία σειρά κανόνων προς διασφάλιση των εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, οι οποίοι απασχολούνται μέσω εταιρειών παροχής υπηρεσιών – εργολάβων στο Δημόσιο, ν.π.δ.δ. και Ο.Τ.Α., καθώς και σε επιχειρήσεις ιδιωτικού τομέα και σε φυσικά πρόσωπα. Επίσης, αναφέρεται ότι, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, παρατηρείται στην αγορά εργασίας – και ιδιαίτερα στους τομείς καθαριότητας και φύλαξης – ραγδαία αύξηση της απασχόλησης μέσω εταιρειών παροχής υπηρεσιών – εργολάβων. Οι ελλείψεις της νομοθεσίας περί αυτής της μορφής απασχόλησης οδήγησε στην καταπάτηση στοιχειωδών δικαιωμάτων εργασίας, όπως είναι η μη καταβολή του νομίμου μισθού, η παραβίαση του νομίμου ωραρίου, αλλά και η έξαρση της ανασφάλιστης εργασίας.

23. Η παραπάνω νομοθετική ρύθμιση είναι ειδική, όπως με σαφήνεια προκύπτει από τη συστηματική ένταξή της σε νόμο, ο οποίος εισάγει ρυθμίσεις που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση και διέπουν τις εργασιακές σχέσεις. Επιπρόσθετα, συνάγεται, με βάση τα πραγματικά δεδομένα του χρόνου θέσπισής της, και την οικεία ως άνω αιτιολογική έκθεση, ότι αποσκοπούσε στην καταπολέμηση των παθογενειών που είχαν ήδη εκδηλωθεί στην αγορά εργασίας, όπως η αδήλωτη εργασία, η πτώση των μισθολογικών αποδοχών σε συνδυασμό με τη μη καταβολή τους στους εργαζόμενους και τη μη απόδοση των οικείων εισφορών στους ασφαλιστικούς φορείς, δηλαδή παραβάσεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας κλπ., λόγω της πρωτοφανούς οικονομικής και δημοσιονομικής κρίσης που είχε εκδηλωθεί στη Χώρα μας (βλ. άρθρο 68 παρ.1,3,7 του ν. 3863/2010).

24. Με τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974 (Κ.Ε.Δ.Ε.) οργανώνεται συνεκτικό σύστημα είσπραξης δημοσίων εσόδων με παράλληλη, όμως, έγκαιρη ενημέρωση του οφειλέτη του Δημοσίου. Από την επομένη της ημέρας, κατά την οποία το χρέος

καθίσταται ληξιπρόθεσμο, είναι δυνατή η λήψη σε βάρος του οφειλέτη αναγκαστικών μέτρων για την είσπραξή του, όπως η κατάσχεση κινητών και απαιτήσεων του οφειλέτη του Δημοσίου στα χέρια τρίτου, κατά τα άρθρα 30 επ. του Κ.Ε.Δ.Ε. (ΣτΕ 1130/2017 σκ.6, 2080/2014 σκ.7, ΑΠ 432/2017). Βασική προϋπόθεση για την εγκυρότητα της κατάσχεσης είναι η κατά νόμο πληρότητα του κατασχετηρίου, δηλαδή να εξειδικεύεται, έστω και συνοπτικά, η έννομη σχέση από την οποία προέρχεται η κατασχεθείσα απαίτηση και η έγκυρη επίδοσή του στον τρίτο, ώστε να επέλθουν τα αποτελέσματα της αυτοδίκαιης αναγκαστικής εκχώρησης και να παραχθεί το τεκμήριο που καθιερώνεται από τη διάταξη του άρθρου 33 του Κ.Ε.Δ.Ε. από την παράλειψη υποβολής ή τη μη εμπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης του άρθρου 32 του Κ.Ε.Δ.Ε. σε βάρος του οφειλέτη του Δημοσίου (ΑΠ 825/2018, 821/2018, 1941/2017, 1162/2013). Ο τρίτος, με την παραπάνω δήλωση, οφείλει να παρέχει σαφή και ειλικρινή πληροφόρηση για τις σχέσεις του με τον καθού η εκτέλεση, ενώ, επί διαρκών σχέσεων, ο τρίτος πρέπει, αφενός μεν να προσδιορίζει το χρόνο που (τυχόν) έπαυσε ο δεσμός του με τον καθού η εκτέλεση οφειλέτη, αφετέρου δε, να εκτιμήσει και να εκθέσει όλα τα ουσιώδη περιστατικά, τα οποία είναι ικανά να βοηθήσουν και προσανατολίσουν τον κατασχόντα στην ικανοποίηση της απαίτησής του. Σε περίπτωση δε κατάσχεσης μέλλουσας απαίτησης, η δήλωση του τρίτου είναι δυνατόν να είναι αρνητική, ως προς την ενεστώσα οφειλή και θετική, ως προς τη μελλοντική, παρέχοντας τη διαβεβαίωση ότι θα παρακρατήσει οτιδήποτε προκύψει στο μέλλον υπέρ του καθού η κατάσχεση από τη δικαιογόνο αιτία της οφειλής (ΑΠ 825/2018).

25. Ειδικότερα, στην περίπτωση κατά την οποία κατάσχεται χρηματική απαίτηση στα χέρια του Δημοσίου, ως τρίτου, κατ' εφαρμογή των ειδικών διατάξεων του άρθρου 145 του ν. 4270/2014, πέραν της σωρευτικής κοινοποίησης του κατασχετηρίου, κατά τις προβλέψεις των διατάξεων αυτών, η κατάσχεση ολοκληρώνεται μόνο από την ημερομηνία κοινοποίησης του κατασχετηρίου στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, η οποία, για να είναι έγκυρη, πρέπει, αφενός μεν να είναι τελευταία χρονικά από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 κοινοποιήσεις, αφετέρου δε να συνοδεύεται από νόμιμα, από το δικαστικό επιμελητή, επικυρωμένα αντίγραφα των επιδοτηρίων όλων των αναγκαίων κατά το άρθρο αυτό έγκυρων επιδόσεων, χωρίς να απαιτείται πρόσθετη κοινοποίησή του στον Υπουργό Οικονομικών. Σε περίπτωση δε μη τήρησης μίας από τις προϋποθέσεις αυτές, η κατάσχεση πάσχει από ακυρότητα, η

οποία λαμβάνεται υπόψη από τα δικαστήρια αυτεπάγγελα. Από άκυρη, πάντως, κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου ως τρίτου, δεν παράγεται υποχρέωσή του σε καμία δήλωση (Απ. Γέροντας – Αθ. Ψάλτης "Ερμηνεία ΚΕΔΕ", γ' έκδοση, εκδ. Σάκκουλα, σελ. 424-426, Χαρ. Απαλαγάκη "Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας", ερμηνεία κατ' άρθρο, άρθρα 591-1054, 5^η έκδοση, σελ. 2852-2854).

26. Επίσης, κατά την έννοια των άρθρων 35, 36, 39 και 44 του ν.δ. 17-7/13-8-1923, με τις διατάξεις των οποίων εισάγεται εξαιρετικό δίκαιο ως προς αυτές του ΑΚ (ΑΠ 1447/2018, 1564/2017, ΣτΕ 3038/2013, σκ. 5, ΔΕΑ 1569/2019, σκ. 6), που εφαρμόζονται μόνο συμπληρωματικά, για θέματα μη ρυθμιζόμενα από εκείνες του ν.δ./τος αυτού, και οι οποίες διατηρήθηκαν σε ισχύ με το άρθρο ΕισΝΑΚ 41, από την επίδοση αντιγράφου της σύμβασης ενεχύρασης στον τρίτο, η Τράπεζα θεωρείται όχι οιονεί νομέας αλλά νομέας της απαίτησης, η οποία εκ του νόμου εκχωρήθηκε από τον οφειλέτη προς την πιστώτρια και η οποία δικαιούται να την εισπράξει ως εκδοχέας και, στη συνέχεια, να αποδώσει στον ενεχυραστή το μετά την εξόφληση τυχόν υπόλοιπο. Καθιερώνεται, δηλαδή, ένα είδος καπιστευτικής και δη εξασφαλιστικής εκχώρησης, με αποτέλεσμα, η μεν ενεχυρούχος δανειστρία να γίνεται πραγματικός και μοναδικός δικαιούχος της ενεχυρασμένης απαίτησης, ο δε ενεχυραστής να έχει δικαίωμα, αν αποσβεστεί το χρέος, να απαιτήσει την επανεκχώρηση της απαίτησης σε αυτόν. Με τη σύσταση, λοιπόν, ενός τέτοιου ενεχύρου, ο ενεχυρούχος δανειστής καθίσταται ειδικός διάδοχος του οφειλέτη (ΑΠ 1447/2018, 422/2018, 1564/2017, 1883/2014, 857/2004, ΣτΕ 3038/2013, σκ.5, ΔΕΑ 1569/2019, σκ.6, 2434/2012, σκ.3, 1741/1999). Δεν θα πρέπει, πάντως, να θεωρηθεί ότι η εκ του νόμου αυτή εκχώρηση φθάνει μέχρι το σημείο να υπερακοντίζει το σκοπό για τον οποίο συνομολογείται η ενεχύραση απαίτησης του οφειλέτη κατά τρίτου, που είναι η εξασφάλιση της πιστώτριας τράπεζας, και, συνακόλουθα, δεν συνεπάγεται μία τέλεια, απόλυτη και οριστική διάθεση της απαίτησης προς την πιστώτρια, αλλά περιορισμένη, αφού τα αποτελέσματά της ρυθμίζονται κατά βάση από το ενεχυριακό δίκαιο (ΑΠ 1065/2009, βλ. επίσης Απ. Γεωργιάδη--Μιχ. Σταθόπουλου "Αστικός Κώδιξ" κατ' άρθρο ερμηνεία, νι εμπράγματο δίκαιο, 1985, σελ. 382-383).

27. Περαιτέρω, κατά την ενώπιον του Τμήματος συζήτηση μεταξύ των μελών του, σχετικά με την ερμηνεία των προπαρατεθεισών διατάξεων, διατυπώθηκαν δύο (2) γνώμες:

A. Η γνώμη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίστηκε από την Πρόεδρο του Τμήματος, Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρο Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Αικατερίνη Γρηγορίου, Δημήτριο Αναστασόπουλο, Στέργιο Κίκα, Αθανάσιο Θεοχάρη και Δημήτριο Κατωπόδη [ψηφοί έξι (6)], δέχθηκε τα εξής:

Κατά την έννοια της ειδικής διάταξης του εδαφίου β της παραγράφου 5 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010, όπως αυτή συνάγεται από τους λόγους που δικαιολογούν το περιεχόμενό της και οι οποίοι είναι η διασφάλιση των εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων που απασχολούνται μέσω εταιρειών παροχής υπηρεσιών – εργολάβων στο Δημόσιο, ν.π.δ.δ., Ο.Τ.Α., και σε επιχειρήσεις ιδιωτικού τομέα και σε φυσικά πρόσωπα και ο εντοπισμός της αδήλωτης εργασίας και η αντιμετώπισή της (βλ. αιτιολογική έκθεση επί του σχεδίου του νόμου), αν διαπιστωθούν παραβάσεις του εργολάβου, κατά την παραλαβή του έργου, των διατάξεων του παρατιθέμενου ανωτέρω άρθρου, τα δικαιώματά του που απορρέουν από τη σύμβαση δεν ικανοποιούνται και, ως εκ τούτου, ο εργολάβος δεν δύναται να απαιτήσει το εργολαβικό αντάλλαγμα, πλην όμως προτάσσεται η ικανοποίηση των εργαζομένων σε περίπτωση που η εκπλήρωση της απαίτησής τους κατά του εργολάβου καθυστερεί ή καθίσταται αβέβαιη, εφόσον βεβαιώνεται ότι έχει παρασχεθεί η εργασία τους. Σ' αυτήν την περίπτωση γεννάται πρωτογενώς και απευθείας εκ του νόμου η υποχρέωση του αποδέκτη των υπηρεσιών του εργολάβου, εφόσον έχει εκτελεσθεί το έργο, να καταβάλει στους εργαζόμενους τις αποδοχές τους και να αποδώσει τις ασφαλιστικές τους εισφορές στον ασφαλιστικό τους φορέα. Η πιο πάνω ρύθμιση όχι μόνο εναρμονίζεται με τους γενικότερους νομοθετικούς σκοπούς, όπως αποτυπώνονται διαχρονικά και σε άλλα νομοθετικά κείμενα (βλ. ενδεικτικά τα άρθρα 702 ΑΚ, 37 παρ.9 του ν. 3669/2008, άρθρα 4 παρ.1 και 6 του ν. 4694/1930 κλπ), αλλά θεσπίσθηκε για την αντιμετώπιση των συνεπειών που επέφερε στα δικαιώματα των εργαζομένων η οικονομική κρίση.

Περαιτέρω, δοθέντος ότι η αμοιβή του παρέχοντος υπηρεσία – εργολάβου εξαρτάται από την προηγούμενη εκπλήρωση της παροχής του και ότι, κατά τα γενικώς ισχύοντα, ο καθού η κατάσχεση κατά τον χρόνο επιβολής της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου πρέπει να είναι δικαιούχος της χρηματικής απαίτησης που κατάσχεται ή να υφίσταται η έννομη σχέση από την οποία μελλοντικά θα προκύψει η απαίτησή του, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις γέννησής της, έπεται ότι, υπό την προϋπόθεση της διαπίστωσης, των παραβάσεων της ως άνω διάταξης

κατά την παραλαβή του έργου, ο εργολάβος δεν έχει χρηματική απαίτηση για το εργολαβικό αντάλλαγμα που να αντιστοιχεί στις αποδοχές και τις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων του, (κατά το μέρος που ενδιαφέρει το ερώτημα), ούτως ώστε να εκχωρηθεί αναγκαστικά στον οφειλέτη του εξαιτίας της επιβληθείσας κατάσχεσης στα χέρια τρίτου. Για τον ίδιο λόγο, έστω και αν έχει ενεχυριασθεί το εργολαβικό αντάλλαγμα, ως μελλοντική απαίτηση του εργολάβου από τη σύμβαση εργολαβίας, δεν είναι δυνατόν να εισπραχθεί από την πιστώτρια τράπεζα του εργολάβου, γιατί το δικαίωμα επί του εργολαβικού ανταλλάγματος, σύμφωνα με την ερμηνευόμενη εδώ διάταξη, δεν ικανοποιείται και, άρα, δεν υφίσταται ενεχυριασμένη απαίτηση που έληξε και κατέστη απαιτητή που να μπορεί δηλαδή να εισπραχθεί κατά το άρθρο 44 του νδ της 17-07/13-08-1923. Πλέον τούτων, σε περίπτωση αποδοχής της εκδοχής ότι οι χρηματικές απαιτήσεις που οφείλονται στους εργαζόμενους δεν αποδίδονται σ' αυτούς, γιατί το εργολαβικό αντάλλαγμα έχει, προηγουμένως, κατασχεθεί – εκχωρηθεί στους δανειστές του εργολάβου, θα είχε ως έννομη συνέπεια την καταστρατήγηση της ειδικής ως άνω διάταξης που τέθηκε για την προστασία των εργαζομένων, Στην περίπτωση αυτής της δυνατότητας εκχώρησης ή κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, παρά τα όσα προεκτέθηκαν, το ως άνω χρηματικό ποσό θα ωφελούσε τον εργολάβο, ως μέσο απόσβεσης απαιτήσεων τρίτων κατ' αυτού, σε βάρος των εργαζομένων κατά προφανή αντίθεση προς τους προεκτεθέντες λόγους θέσπισης της διάταξης του εδαφίου β της παραγράφου 5 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, η απάντηση στο προκείμενο ερώτημα, κατά την ίδια γνώμη, είναι ότι υφίσταται υποχρέωση της Πολεμικής Αεροπορίας, στο πλαίσιο υλοποίησης σχετικής εκτελεστικής σύμβασης και της τροποποίησής της με την εταιρεία «Ο...ΑΕ», να καταβάλει απευθείας στους εργαζόμενους στην εταιρεία αυτή και απασχολούμενους με την καθαριότητα του 251ΓΝΑ, σε εφαρμογή του άρθρου 68 παρ. 5 του ν. 3863/2010, τις αποδοχές τους και τις ασφαλιστικές τους εισφορές.

Β. Η γνώμη της μειοψηφίας η οποία απαρτίστηκε από τον Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Αντιπρόεδρο Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Παναγιώτη Παππά, Μιχαήλ Τζουβάρα και Ευτυχία Κασομένου [ψηφοί τέσσερεις (4)], προς την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., η οποία δέχθηκε τα εξής:

Ο χαρακτήρας της διάταξης του άρθρου 68 παρ. 5 εδ. β του ν. 3863/2010, ως ειδικής, δεν συνεπάγεται, αυτονόητα, χωρίς να υπάρχει στο ίδιο άρθρο ρητή

πρόβλεψη ή επιχείρημα έμμεσης συναγωγής, ότι αυτή υπερισχύει άλλων ειδικών ή εξαιρετικών διατάξεων που εξυπηρετούν επίσης άλλους σημαντικούς σκοπούς, και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να συναχθεί ερμηνευτικώς, ότι αυτή κατισχύει της αυτοδίκαιης αναγκαστικής εκχώρησης των κατασχεμένων κατά τον ΚΕΔΕ απαιτήσεων στα χέρια τρίτου ή του ενεχύρου επί των απαιτήσεων αυτών, με βάση τις ρυθμίσεις των άρθρων 35 επ. του ν.δ. της 17-07/13-08-1923, δεδομένου ότι με τη μεν κατάσχεση των απαιτήσεων του Δημοσίου στα χέρια τρίτου εξυπηρετείται προδήλως το δημόσιο συμφέρον προς την κατεύθυνση της επίτευξης προκαθορισμένων οικονομικών και δημοσιονομικών στόχων, με τη δε κατά τα προαναφερόμενα (παράγραφος 26) ενεχυρίαση απαιτήσεων, εξυπηρετείται η δημόσια πίστη, αφού, σε αντίθετη περίπτωση, επέρχεται υποβάθμιση του επιπέδου ικανοποίησης των απαιτήσεων που έχουν εξοπλιστεί με εμπράγματα ασφάλεια. Πέραν τούτου, με την εξόφληση από την αναθέτουσα αρχή των αντίστοιχων προς τις αποδοχές των εργαζομένων και των αναλογουσών σε αυτές ασφαλιστικών εισφορών, μέχρι του ύψους του εργολαβικού ανταλλάγματος, ελλοχεύει ο κίνδυνος της εκ μέρους της πολλαπλής πληρωμής ποσών που αντιστοιχούν στις ίδιες εργασίες από τον εργοδότη-οφειλέτη, δηλαδή, τόσο στους προαναφερόμενους (εργαζόμενους και ασφαλιστικούς τους φορείς), όσο και σε αυτούς υπέρ των οποίων έχουν εκχωρηθεί οι απαιτήσεις κατά τον ΚΕΔΕ και το παραπάνω ν.δ/μα (πρβλ. ΝΣΚ 129/2013).

Απάντηση

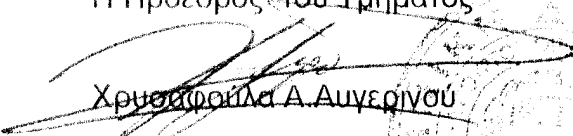
28. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, και με βάση το υποβληθέν από την ερωτώσα Υπηρεσία νομικό και πραγματικό, καθώς και τα λοιπά συνοδευτικά του ερωτήματος έγγραφα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ'), γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι υφίσταται δυνατότητα καταβολής, απευθείας από την Πολεμική Αεροπορία, στο πλαίσιο υλοποίησης σχετικής εκτελεστικής σύμβασης και της τροποποίησής της με την εταιρεία "Ο...Α.Ε.", των αποδοχών και των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων στην εταιρεία αυτή και απασχολουμένων με την καθαριότητα του 251 ΓΝΑ, σε εφαρμογή του άρθρου 68 παρ. 5 του ν. 3863/2010, όπως ισχύει, λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια του ΥΠ.ΕΘ.Α. ως τρίτου, η οποία επιβλήθηκε από τη Δ.Ο.Υ. Κέντρου Μεγάλων Επιχειρήσεων για λογαριασμό της παραπάνω εταιρείας, λόγω οφειλών της προς το Δημόσιο, καθώς και (την ύπαρξη) σύμβασης ενεχυρίασης της τράπεζας "Ε..." για το σύνολο του τιμήματος της εκτελεστικής σύμβασης.

29. Περαιτέρω, όμως, ανεξάρτητα από την κατά τα προεκτεθέντα διαμορφωθείσα πλειοψηφία, δεδομένου ότι πρόκειται για νομικά ζητήματα μείζονος σημασίας και γενικότερου ενδιαφέροντος, το Τμήμα αποφάσισε, ομόφωνα, την παραπομπή του ερωτήματος στην Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 17-1-2020

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Χρυσούλα Α. Αυγερινού

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Νικόλαος Π. Δημητρακόπουλος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

